Request to change the glyphs of Vedic signs Jihvamuliya and Upadhmaniya

Srinidhi A and Sridatta A
Tumakuru, India
srinidhi.pinkpetals24@gmail.com, sridatta.jamadagni@gmail.com

April 12, 2017

Introduction

Jihvamuliya and Upadhmaniya are voiceless velar and bilabial fricative respectively. They are found in Devanagari, Kannada, Brahmi, Sharada, Ranjana, Mongolian and Tibetan scripts. In modern Devanagari and other scripts both sounds are represented generally by 1CF2 VEDIC SIGN ARDHAVISARGA. This document requests to change the representative glyphs of 1CF5 ᳵ VEDIC SIGN JIHVAMULIYA and 1CF6 ᳶ VEDIC SIGN UPADHMANIYA based on primary sources such as manuscripts and inscriptions.

Background

The document L2/10-257 proposed Jihvamuliya and Upadhmaniya for Devanagari in Vedic extensions block. As these signs are script-specific and not limited to Vedas they should have been encoded in Devanagari Extended instead. The glyphs were based on limited secondary foreign sources .Their actual usage in books, manuscripts etc were not provided. The current glyphs are not attested in manuscripts and inscriptions as examined by the authors so far. The following attestations were provided in the proposal L2/10-257 are as follows:

For Jihvamuliya:

References	Jīhvāmūlīya	Upadhmānīya
F. Max Müller, *A Sanskrit Grammar for beginners*, 1870, p.5; F. Kittel, *A Kannada-English Dictionary*, 1894, p.xii (for Skr.)	X	ᳶ
Journal of the Bihar and Orissa Research Society, transliteration table	X	)(
G. Bühler, *Leitfaden für den Elementarcursus des Sanskrit*, 1883, Schrifttafel	X	ᳲ

The sources have used sign similar to Uppercase X and Ardhavisarga to distinguish between the two letters. Uppercase X is probably used due lack of required glyph in transliterations.

For Upadhmaniya: Current glyph is found in the book of Max Müller. Only single source is provided in the proposal and it does not appear in other sources. Also current glyph does not match with Gajakumbhākṛti which provides the shape of Upadhmaniya.

Due to above reason it is difficult to consider current glyphs as appropriate glyphs.

Proposed glyphs

Jihvamuliya - ᳵ Upadhmaniya- ᳶ

Jihvamuliya and Upadhmaniya in Devanagari are evolved from Brahmi. The glyphs are also evolutionarily similar to the signs in Kannada, Tibetan etc. Also the terms Vajrākṛti and Gajakumbhākṛti used for Jihvamuliya and Upadhmaniya respectively match with the shapes of proposed glyphs. It is requested to change the glyph of these two characters based on primary sources.

Rendering

Similar to Brahmi, Kannada, Sharada scripts, in Devanagari script too JIHVAMULIYA/UPADHMANIYA + CONSONANT should automatically be presented as the stack/ligature .These representations should be mentioned in Devanagari chapter of Core Specification as in Kannada and Sharada.

Jihvamuliya ᳵ + Ka क ⟶ Jihvamuliya ᳵ + Kha ख ⟶

Upadhmaniya ᳶ +Pa प ⟶ Upadhmaniya ᳶ +Pha फ ⟶

Character Data

The characters should have Indic_Syllabic_Category as Consonant_With_Stacker.

Currently in Script Extensions property VEDIC SIGN JIHVAMULIYA is extended to Kannada. It was said in our document L2/13-242 that few Kannada books have used X in place of Jihvamuliya. It is evident that it was printed in that manner due to lack of proper glyph. We request to remove Kannada from Script Extensions of VEDIC SIGN JIHVAMULIYA.

Attestations

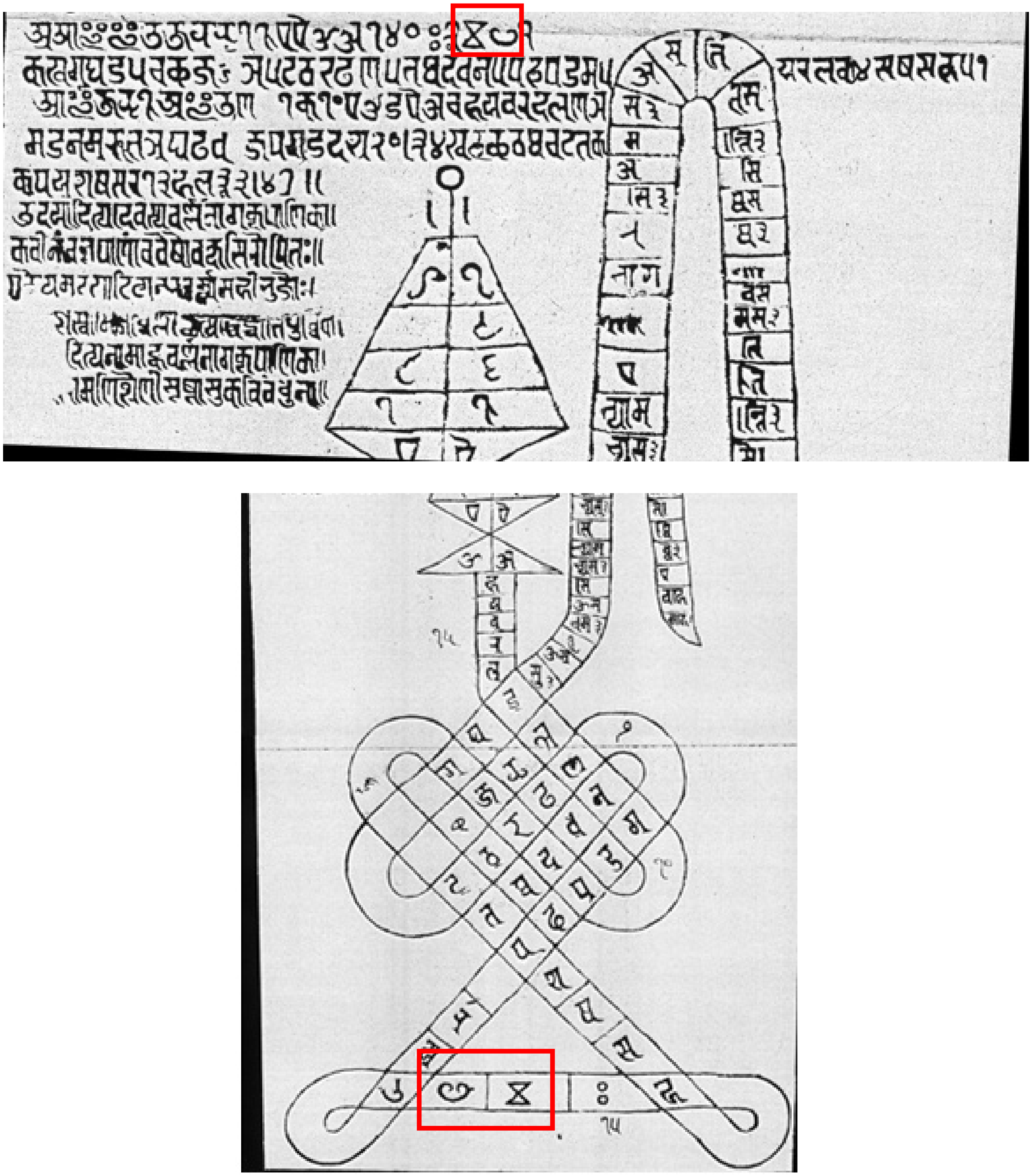

Figure 1. Mahākāleśvara Temple Inscription of Ujjain, Madhya Pradesh of 12th century showing Varnamala including Jihvamuliya and Upadhmaniya.

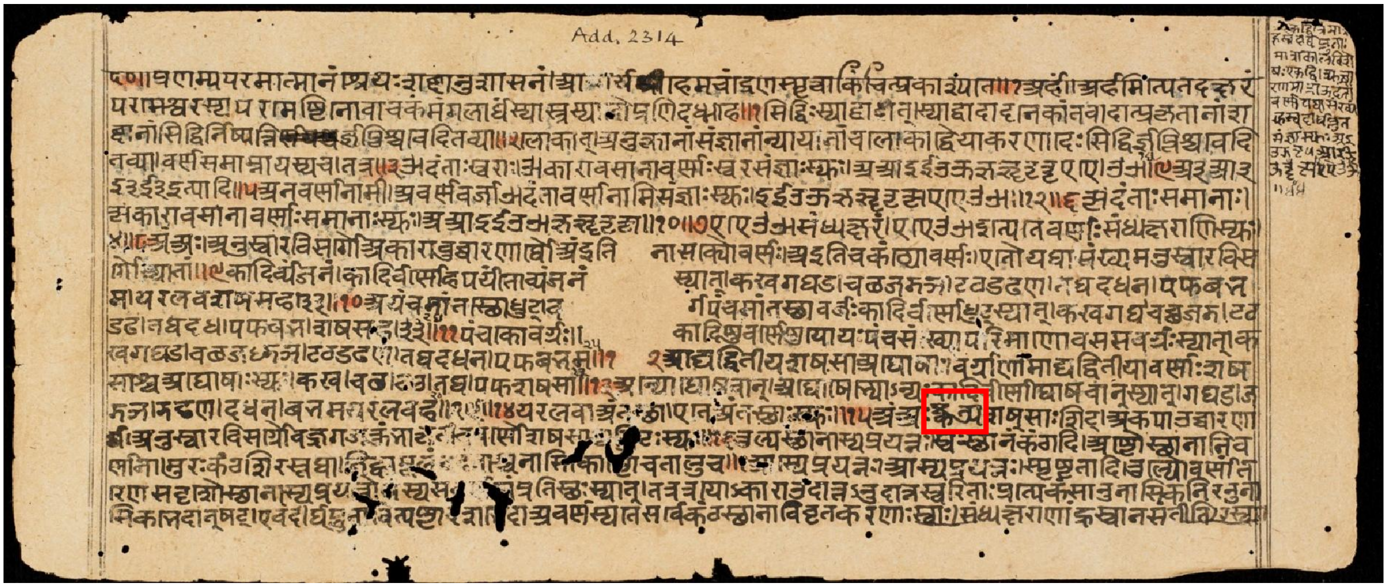

Figure 2.The two signs in Śabdānuśāsanalaghuvṛtti .The manuscript was copied in 1529 Vikrama / 1472 CE (from MS Add.2314 Cambridge University Library).

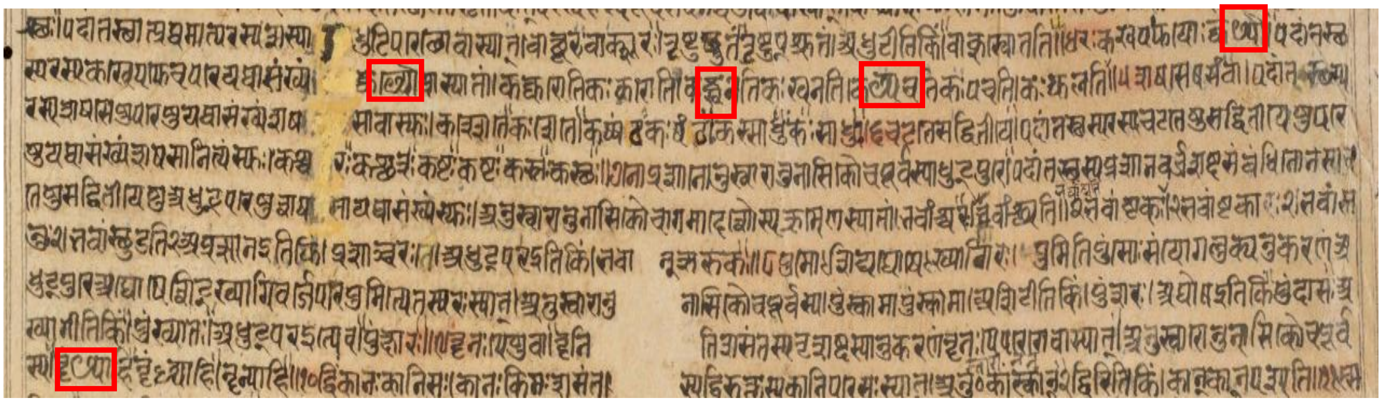

Figure 3. ẖkha, ẖpa in Śabdānuśāsanalaghuvṛtti (from MS Add.2313 Cambridge University Library).

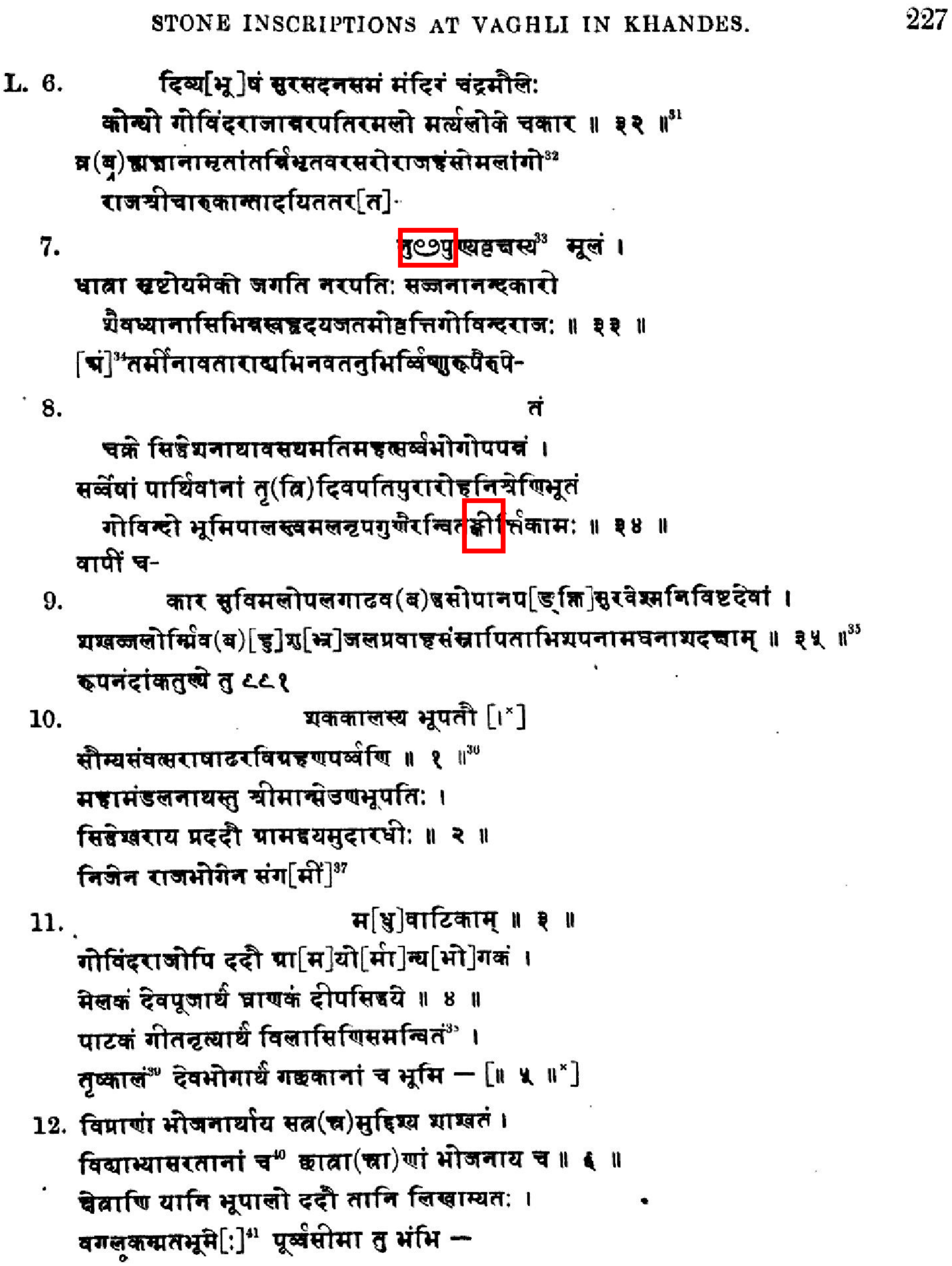

L. 6. दिव्य[भू]षं सुरसदनसमं मंदिरं चंद्रमौलिः
कोन्यो गोविंदराजान्नरपतिरमलो मर्त्यलोके चकार ॥ ३२ ॥[31]
ब्र(ब्र)ह्मज्ञानामृतांतर्व्विभृतवरसरोराजहंसोमलांगो[32]
राजश्रीचारुकान्तादयिततर[त]·

7. गुᳶपुण्यहृत्तस्य[33] मूलं ।
धात्रा सृष्टोयमेको जगति नरपतिः सज्जनानन्दकारो
ध्येयध्यानासिभिन्नस्वहृदयजतमोवृत्तिगोविन्दराजः ॥ ३३ ॥
[षं][34]तर्मीनावतारात्यभिनवतनुभिर्व्विष्णुरूपैरुपे-

8. तं
चक्रे सिद्धेशनाथावसथमतिमहत्सर्व्वभोगोपपन्नं ।
सर्व्वेषां पार्थिवानां तृ(त्रि)दिवपतिपुरारोहनिश्रेणिभूतं
गोविन्दो भूमिपालस्त्वमलनृपगुणैरन्वितᳵकीर्त्तिकामः ॥ ३४ ॥
वापीं च-

9. कार सुविमलोपलगाढव(ब)द्धसोपानप[ङ्क्ति]सुरवेश्मनिविष्टदेवां ।
शश्वज्जलोर्म्मिव(ब)[हु]शु[भ्र]जलप्रवाहसंस्नापिताभिशपनामघनाशदक्षाम् ॥ ३५ ॥[35]
रूपनंदांकतुल्ये तु ९९१

10. शककालस्य भूपतौ [।×]
सौम्यसंवत्सराषाढरविग्रहणपर्व्वणि ॥ १ ॥[36]
महामंडलनाथस्तु श्रीमान्सेउणभूपतिः ।
सिद्धेश्वराय प्रददौ ग्रामद्वयमुदारधीः ॥ २ ॥
निजेन राजभोगेन संग[मीं][37]

11. म[धु]वाटिकाम् ॥ ३ ॥
गोविंदराजोपि ददौ ग्रा[म]यो[र्मा]न्य[भो]गकं ।
मेलकं देवपूजार्थं घ्राणकं दीपसिद्धये ॥ ४ ॥
पाटकं गीतनृत्यार्थं विलासिणिसमन्वितं[38] ।
तृष्कालं[39] देवभोगार्थं गच्छकानां च भूमि — [॥ ५ ॥×]

12. विप्राणां भोजनार्थाय सत्र(त्र)मुद्दिश्य शाश्वतं ।
विद्याभ्यासरतानां च[40] छात्रा(त्रा)णां भोजनाय च ॥ ६ ॥
क्षेत्राणि यानि भूपालो ददौ तानि लिखाम्यतः ।
वगलूकम्मतभूमि[:][41] पूर्व्वसीमा तु भंभि —

Figure 4. Usage of Jihvamuliya and Upadhmaniya in a transcription of Devanagari inscription dated 11th century at Waghali, Maharashtra (from Burgess and Führer, Volume II).

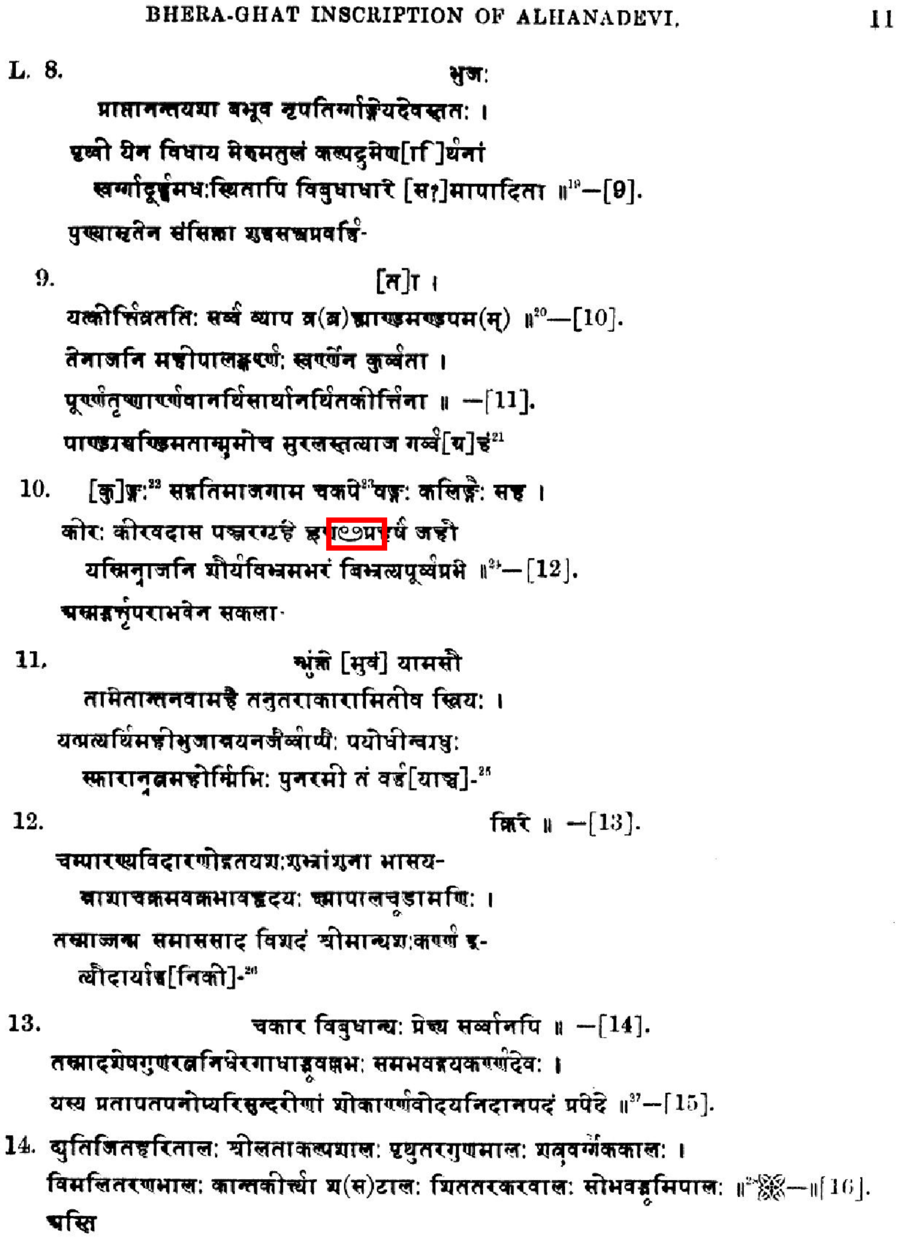

BHERA-GHAT INSCRIPTION OF ALHANADEVI. 11

L. 8. भुज:

प्राप्तानन्तयशा बभूव नृपतिर्गाङ्गेयदेवस्ततः ।

पृथ्वी येन विधाय मेरुमतुलं कल्पद्रुमेणा[र्थि]नां

स्वर्गादूर्ध्वमधःस्थितापि विबुधाधारे [स?]मापादिता ॥[19]—[9].

पुण्यामृतेन संसिक्ता शुभसञ्चप्रवर्त्ति-

9. [त]ा ।

यत्कीर्त्तिव्रततिः सर्व्वं व्याप ब्र(ब्र)ह्माण्डमण्डपम(म्) ॥[20]—[10].

तेनाजनि मही‍पालक्ष्मणः स्वर्णेन कुर्व्वता ।

पूर्णतृष्णार्णवानर्थिसार्थानर्थितकीर्त्तिना ॥ —[11].

पाण्ड्यश्चण्डिमतां मुमोच मुरलस्तत्याज गर्व्वं[ग्र]हं[21]

10. [कु]ङ्गः[22] सङ्गतिमाजगाम चकपे[23] वङ्गः कलिङ्गैः सह ।

कीरः कीरवदास पञ्जरगृहे हूणᳶप्रहर्षं जहौ

यस्मिन्राजनि शौर्यविभ्रमभरं बिभ्रत्यपूर्व्वप्रभे ॥[24]—[12].

यस्याङ्गनृपपराभवेन सकला-

11. भुंक्ते [भुवं] यामसौ

तामेताम्स्तनवामहे तनुतराकारामितीव स्त्रियः ।

यत्प्रत्यर्थिमहीभुजामयनजैर्व्वाष्पैः पयोधीन्वधुः

स्फारानूनमहोर्म्मिभिः पुनरमी तं वर्द्ध[याम्ब]-[25]

12. भिरे ॥ —[13].

चम्पारण्यविदारणोद्गतयशःशुभ्रांशुना भासय-

न्नाशाचक्रमवक्रभावहृदयः क्ष्मापालचूडामणिः ।

तस्माज्जन्म समाससाद विशदं श्रीमान्यशःकर्णं इ-

त्यौदार्याश्च[निको]-[26]

13. चकार विबुधान्यः प्रेक्ष्य सर्व्वानपि ॥ —[14].

तस्मादशेषगुणरत्ननिधेरगाधाद्गूवल्लभः समभवन्नयकर्णदेवः ।

यस्य प्रतापतपनोप्यरिसुन्दरीणां शोकार्णवोदयनिदानपदं प्रपेदे ॥[27]—[15].

14. द्युतिजितहरिताल: श्रीलताकल्पशालः पृथुतरगुणमालः शत्रुवर्गैककालः ।

विमलितरणभालः कान्तकीर्त्या श(स)टालः शितरकरवालः सोभवद्भूमिपालः ॥[28] ꣸—॥[16].

अस्ति

Figure 5. Usage of Upadhmaniya in a transcription of Devanagari inscription dated 12th century at Bhedaghat, Madhya Pradesh (from Burgess and Führer, Volume II).

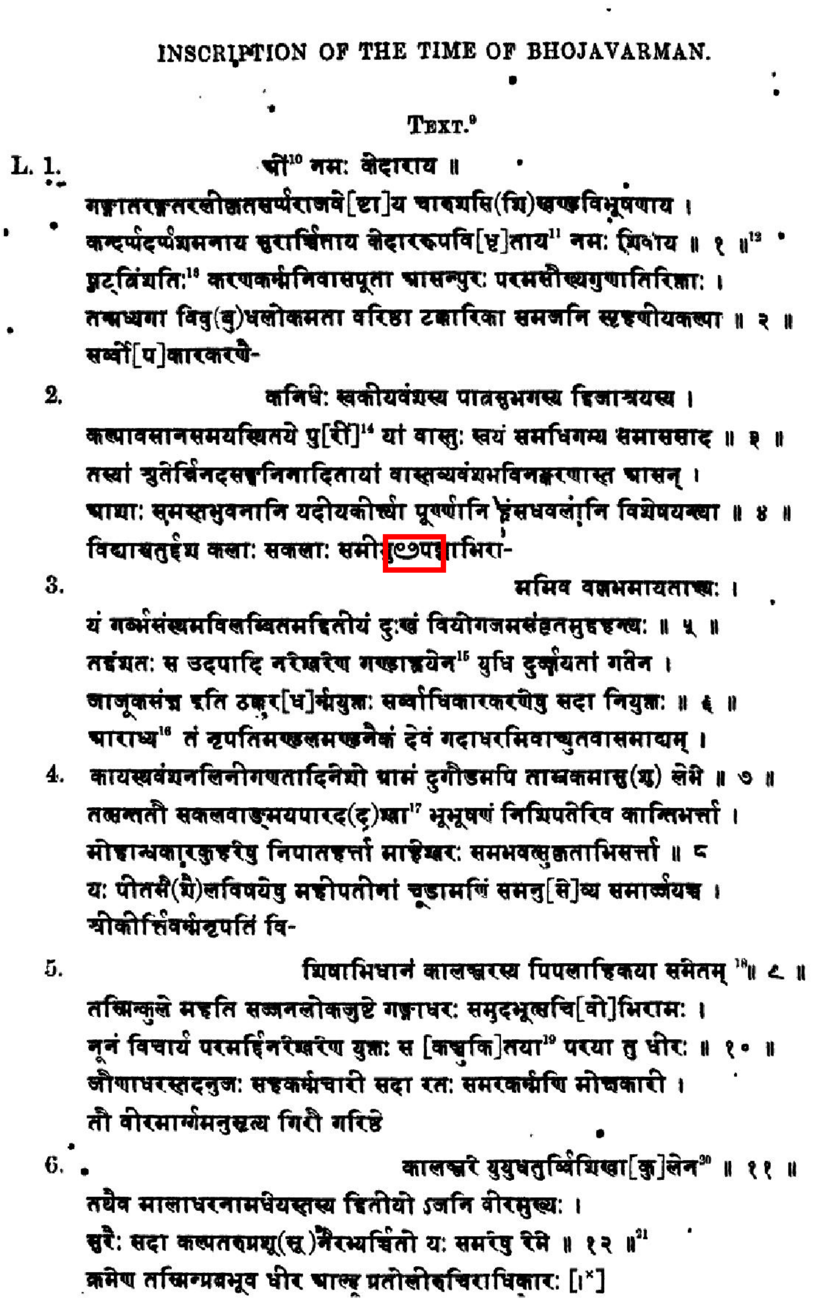
INSCRIPTION OF THE TIME OF BHOJAVARMAN. 333

TEXT.[9]

L. 1. ओँ[10] नमः केदाराय ॥
गङ्गातरङ्गतरलीकृतसर्प्पराजवे[ष्टा]य चारुशशि(शि)खण्डविभूषणाय ।
कन्दर्पदर्प्पशमनाय सुरार्च्चिताय केदाररूपवि[धृ]ताय[11] नमः शिवाय ॥ १ ॥[12]
षट्त्रिंशतिः[13] कारणकर्म्मनिवासपूता आसन्पुरः परमसौख्यगुणातिरिक्ताः ।
तन्मध्यगा विबु(बु)धलोकमता वरिष्ठा टक्कारिका समजनि स्पृहणीयकल्पा ॥ २ ॥
सर्व्वो[प]कारकरणे-
2. कनिधेः स्वकीयवंशस्य पात्रसुभगस्य द्विजाश्रयस्य ।
कल्पावसानसमयस्थितये पु[रीं][14] यां वास्तुः स्वयं समधिगम्य समाससाद ॥ ३ ॥
तस्यां श्रुतेर्ज्जिनदसङ्गनिनादितायां वास्तव्यवंशभविनश्चरणास्त आसन् ।
आद्याः समस्तभुवनानि यदीयकीर्त्या पूर्णानि हंसधवलानि विशेषयन्त्या ॥ ४ ॥
विद्याश्चतुर्द्दश कलाः सकलाः समीᳶपग्रा भिरा-
3. ममिव वल्लभमायताक्षः ।
यं गर्भसंस्थमविलम्बितमद्वितीयं दुःखं वियोगजमसंहतमुद्दहन्त्यः ॥ ५ ॥
तद्वंशतः स उदपादि नरेश्वरेण गण्डाह्वयेन[15] युधि दुर्ज्जयतां गतेन ।
जाजूकसंज्ञ इति ठक्कुर[ध]र्म्मयुक्तः सर्व्वाधिकारकरणेषु सदा नियुक्तः ॥ ६ ॥
आराध्य[16] तं नृपतिमक्षणमक्षनैकं देवं गदाधरमिवाच्युतवासमाद्यम् ।
4. कायस्थवंशनलिनीगणतादिनेशो ग्रामं दुगौडमपि ताम्रकमाशु(सु) लेभे ॥ ७ ॥
तत्सन्ततौ सकलवाङ्मयपारद(दृ)श्वा[17] भूभूषणं निशिपतेरिव कान्तिभर्त्ता ।
मोहान्धकारकुहरेषु निपातहर्त्ता माहेश्वरः समभवत्सुकृताभिसर्त्ता ॥ ८
यः पीतसै(शै)लविषयेषु महीपतीनां चूडामणिं समनु[से]व्य समार्ज्जयच्च ।
श्रीकीर्त्तिवर्म्मनृपतिं वि-
5. शिवाभिधानं कालञ्जरस्य पिपलाह्विकया समेतम्[18]॥ ९ ॥
तस्मिन्कुले महति सज्जनलोकजुष्टे गङ्गाधरः समुदभूत्सुचि[रो]भिरामः ।
नूनं विचार्य परमर्द्दिनरेश्वरेण युक्तः स [कञ्चुकि]तया[19] परया तु धीरः ॥ १० ॥
जौणाधरस्तदनुजः सहकर्म्मचारी सदा रतः समरकर्म्मणि मोक्षकारी ।
तौ वीरमार्ग्गमनुसृत्य गिरौ गरिष्ठे
6. कालञ्जरे युयुधतुर्व्विशिखा[कु]लेन[20] ॥ ११ ॥
तथैव मालाधरनामधेयस्तस्य द्वितीयो ऽजनि वीरमुख्यः ।
सुरैः सदा कल्पतरुप्रसू(सू)नैरभ्यर्च्चितो यः समरेषु रेमे ॥ १२ ॥[21]
क्रमेण तस्मिन्प्रबभूव धीर आल्ह प्रतोलीरुचिराधिकारः [।*]

Figure 6. Usage of Upadhmaniya in a transcription of Devanagari inscription dated 13th century at Ajaigarh , Madhya Pradesh (from Burgess and Führer, Volume I).

on the other hand the sibilants are nowhere confounded: व and ब have different symbols; and they are employed, generally, with just discrimination. The deviations, in this article, from accuracy, like several of the peculiarities above noticed, may have been the fault of the engraver. Thus बुद्धि is once substituted for बुद्धि, वन्धुर for बन्धुर, बहुमाय for बहुमाय, वाल for बाल, and वाष्प for बाष्प. From the 11th stanza we learn that the *juvâmûlîya* and its क were once written ᳵक; and from the 12th stanza that the shape of the *upadhmânîya* and its प (प) was ᳶप." Whether in the middle or end of a word "the *anusvâra* is more often turned into a conjunct nasal; and a consonant or the first consonant of a group is doubled under a ᳵ, the only exceptions to this latter rule being र्थ, र्थ, र्थ, र्श, र्स, in all cases of their occurrence; and also, in a single instance र्म. As regards the diphthongs *e*, *ai*, *o*, *au*, the inscription follows, with total indifference, the ordinary Devanâgarî method of writing them, or that which is usual in the Bengâlî. The sign of omission (ऽ) is not employed on

Figure 7. Use of Jihvamuliya and Upadhmaniya in Devanagari inscriptions (from Burgess and Bhagvānlal, pg 106).

state that in No. 61 where that sign is used for 4, the *Jihvâmûlîya* + *ka* are denoted by the ordinary sign ᳵक.

The sign for 80 is ᳶ or ω, or, very rarely, ९; in No. 61, where the first sign is used, the same sign is used for the *Upadhmânîya*.

Figure 8. Use of Jihvamuliya and Upadhmaniya in Devanagari.

4. सकलस्थानानुमतेन वा[र]स्वहस्तायेति ॥ छ ॥ मतं केसिम्रावाक च्छितरावाक साक्षिणौ श्रुतें[34] लिखितसाचि वो[ठु] राच्छडपुत्रस्तथा वावण गौंदासुत: ॥ लिखितं स्थानानुमतेन करणिकसर्व्वहरिणा भोत्तुकपुत्रेणेति ॥ ॥ परमभट्टारकमहाराजाधिराजपरमेश्वरश्रीभोजदेवपादानुध्यातपरमभट्टारक-महाराजाधिराज[35]परमेश्वरश्रीमहेन्द्रपालदेवपादानां मह्नीप्रवर्द्धमानकल्याण[36]विजयराज्ये सम्वत्सरस -

5. तेषु नवसत [ष*]ष्ट्यधिकेषु चतुरन्वितेषु मार्ग्गसिरमासवहुलपक्षतृतीयायां सम्वत् ९६४ मार्ग्ग वदि ३ अद्येह, सीयडोणिसमावासितमहाप्रातिहारसमधिगताशेषमहाशब्दमहासामन्ताधिपति-श्रीउन्दभट:॥ समस्तराजपुरुषान्वोधयति विदितमस्तु भगवतां[37] अस्मिन् पत्तने नेमकवणिकचण्डुकप्रतिष्ठा-पितविष्णुभट्टारकस्यास्माभि ᳶपरलोकनिश्रेयसार्थं[38] पुण्ययसोभिवृद्धये यौवनधनजीवितानि नलिनीदलगतज-

Figure 9. Siyadoni Inscription of Lalitpur District,Uttar Pradesh (from Burgess and Führer, Volume I).

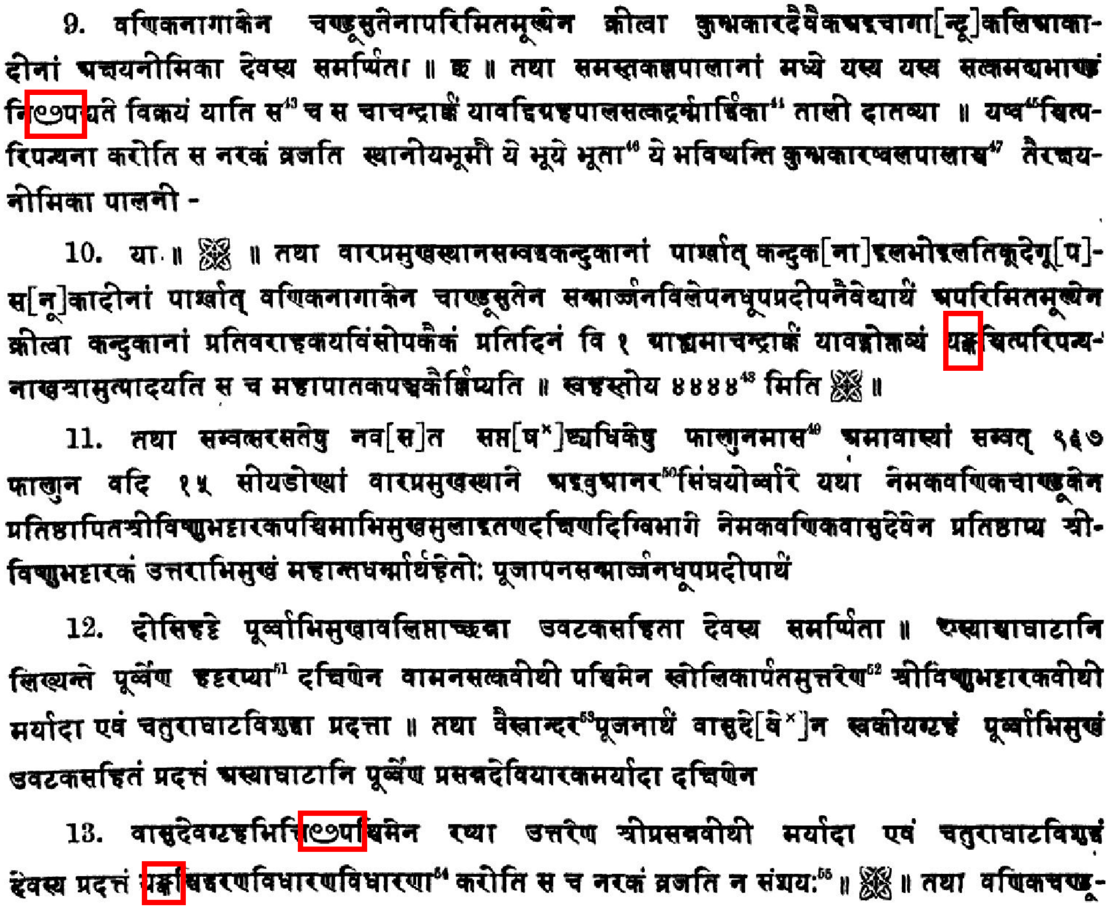

9\. वणिकनागाकेन चण्डूसुतेनापरिमितमूल्येन क्रीत्वा कुम्भकारदेवैकघट्टचागा[न्दू]कलिमाका-
दीनां अक्षयनीमिका देवस्य समर्पिता ॥ छ ॥ तथा समस्तकम्भपालानां मध्ये यस्य यस्य सत्कमध्यभाण्डं
नि⊙पद्यति विक्रयं याति स[43] च स चाचन्द्रार्कं यावद्दिपट्टपालसत्कद्रम्मार्द्धिका[44] ताली दातव्या ॥ यश्च[45]चित्य-
रिपन्थना करोति स नरकं व्रजति स्थानीयभूमौ ये भूये भूता[46] ये भविष्यन्ति कुम्भकारघ्वलपालाश्च[47] तैरक्षय-
नीमिका पालनी -

10\. या ॥ ❖ ॥ तथा वारप्रमुखस्थानसम्बद्धकन्दुकानां पार्श्वात् कन्दुक[ना]हलभोइलतिकूदेगू[प]-
स[नू]कादीनां पार्श्वात् वणिकनागाकेन चाण्डूसुतेन सम्मार्ज्जनविलेपनधूपप्रदीपनैवेद्यार्थं अपरिमितमूल्येन
क्रीत्वा कन्दुकानां प्रतिवराहकयविंसोपकैकं प्रतिदिनं वि १ आद्यमाचन्द्रार्कं यावद्दातव्यं यक्ष्चित्यरिपन्थ-
नाख्यमामुत्पादयति स च महापातकपञ्चकैर्लिप्यति ॥ स्वहस्तोय ४४४४[48] मिति ❖ ॥

11\. तथा सम्वत्सरसतेषु नव[स]त सप्त[ष*]ष्ट्यधिकेषु फाल्गुनमास[49] अमावास्यां सम्वत् ९६७
फाल्गुन वदि १५ सीयडोण्यां वारप्रमुखस्थाने भइलुभानर[50]सिंघयोर्व्वारे यथा नेमकवणिकचाण्डूकेन
प्रतिष्ठापितश्रीविष्णुभट्टारकपश्चिमाभिमुखमुलादृतणदक्षिणदिग्विभागे नेमकवणिकवासुदेवेन प्रतिष्ठाप्य श्री-
विष्णुभट्टारकं उत्तराभिमुखं महात्मधर्म्मार्थहेतोः पूजापनसम्मार्ज्जनधूपप्रदीपार्थं

12\. दोसिहट्टे पूर्व्वाभिमुखावलिमाच्छन्ना उवटकसहिता देवस्य समर्पिता ॥ अस्याघाघाटानि
लिख्यन्ते पूर्व्वेण हट्टरथ्या[51] दक्षिणेन वामनसत्कवीथी पश्चिमेन खोलिकार्पतमुत्तरेण[52] श्रीविष्णुभट्टारकवीथी
मर्यादा एवं चतुराघाटविशुद्धा प्रदत्ता ॥ तथा वैस्वान्दर[53]पूजनार्थं वासुदे[वे*]न स्वकीयगृहं पूर्व्वाभिमुखं
उवटकसहितं प्रदत्तं अस्याघाटानि पूर्व्वेण प्रसन्नदेवियारकमर्यादा दक्षिणेन

13\. वासुदेवगृहभित्ति⊙पश्चिमेन रथ्या उत्तरेण श्रीप्रसन्नवीथी मर्यादा एवं चतुराघाटविशुद्धं
देवस्य प्रदत्तं यक्षावहरणविधारणविधारणा[54] करोति स च नरकं व्रजति न संशयः[55] ॥ ❖ ॥ तथा वणिकचण्डू-

Figure 10. Siyadoni Inscription of Lalitpur District,Uttar Pradesh (from Burgess and Führer, Volume I).

Line 5

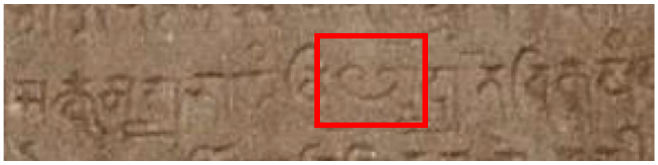

Line 9

Line 13

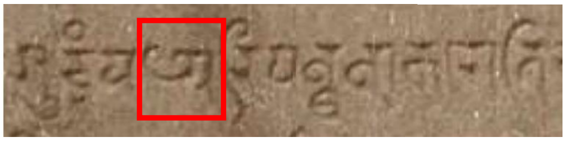 Line 26

Figure 11. Occurances of Upadhmaniya in the above Siyadoni Inscription.

References

Burgess, James, and Alois Anton Führer. *Epigraphia Indica: A Collection of Inscriptions Supplementary to the Corpus Inscriptionum Indicarum of the Archaeological Survey*. 1894

Burgess, James, and Bhagvānlal Indrājī. *Inscriptions from the Cave-temples of Western India: With Descriptive Notes, &c*. Indian India, 1976.